

Izdots albums ar senām latgaliešu garīgajām dziesmām

(Veltījums visām Latgales babiņām)

Ir piepildījies Pieniņu un Znotiņu draudzes prāvesta Aigara Bernāna sen lolots sapnis. 10. janvārī Balvos publikai tika prezentēts albums “Dzismsis ap Dīva pīdzimšonu”.

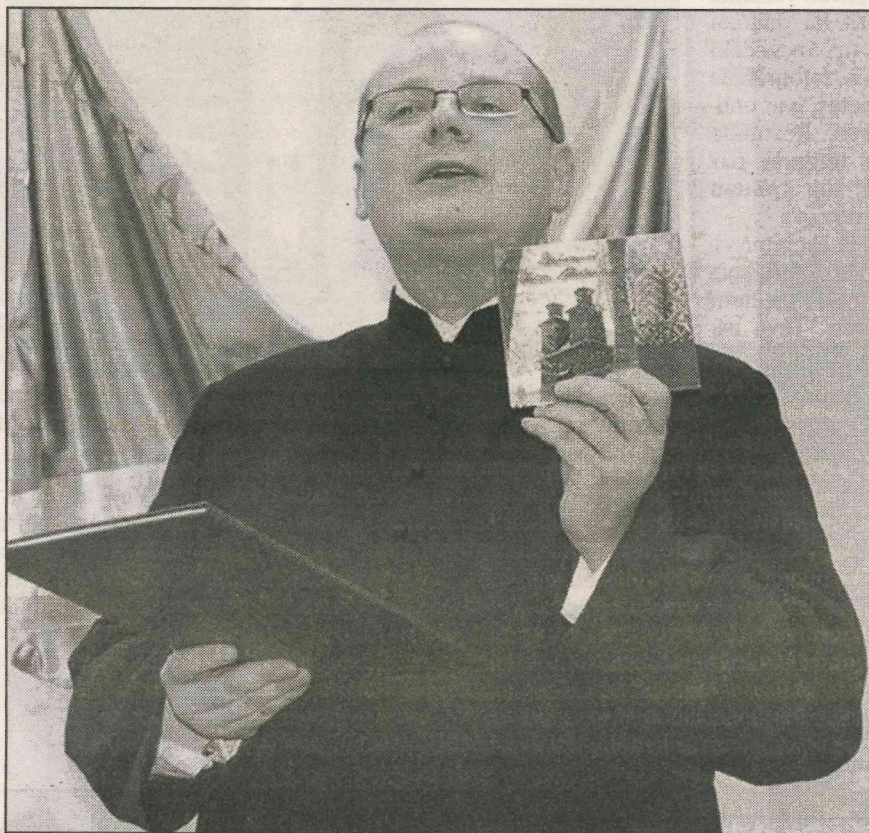
Ieceri — iedziedāt saglabāšanai tautas *bolsūs* senās reliģiskās Ziemassvētku dziesmas — prāvestam Aigaram Bernānam palīdzēja folkloras kopa “Saime” no Vectilžas. Dziedātājas atzīstas, ka dziesmas ir ļoti skanīgas, bet ne viegli dziedamas. Dziesmu ierakstīšanai nekur nebija jābrauc, darbs notika turpat Vectilžā.

Albuma vākam ir izvēlēta Aglonas pagasta Bērzgales baznīcas fotogrāfija, kas ir prāvesta Bernāna dzimtā baznīciņa, jo tur dzīvoja viņa vecmāmiņa un pirmie solī ticībā sperti tieši šajā baznīcā, te svētdienās iets uz sv. Misi, kopīgi skaitītas lūgšanas un dziedātas garīgās dziesmas. „Babiņa ir bijusi mana ticības skolotāja un šīs dziesmu albūms ir veltījums visām Latgales babiņām, kuras cauri laikmetu griežiem savās ģimenēs ir bijušas (un joprojām ir) galvenās ticības skolotājas, kristīgo tradīciju kopējas un tajā skaitā arī garīgo dziesmu glabātājas. Šajā albumā ir iekļautas garīgās dziesmas, kuras mūsdienās zina vairs tikai retais un kuras nepelnīti draud nonākt aizmirstībā”, stāsta priesteris Aigars Bernāns.

Diska “Dzismsis ap Dīva pīdzimšonu” dziesmas ļauj novērtēt tikai nelielu daļu no Ziemassvētku tekstu un melodiju bagātības, jo šī izlase, saprotams, nav pilnīga – to noteica tautas tradīciju glabātājas, kuras vēl prata šīs dziesmas priesterim Aigaram Bernānam iedziedāt: Bronislava Žubule un Regīna Šonda Zilupē, Paulina Čiša tālajā Sibīrijā, Zenaīda Jermoloviča un Domicella Grandāne Pieniņos, Genovefa Brice un Anna Romanovska Smelteros, Lūcija Logina Baltinavā un Antonija Jermacāne Vectilžā.

Albumā latgaliešu valodā ir iedziedātas 14 dziesmas: „Pomozeņom, o, Jezup”, „Engēļs gonim saceja”, „Nu Jumprovys Dīvs dzyma”, „Jezus Bērneņš pīdzims ira” u.c.. Daudzas no tām ir savulaik atdejušas no poļu valodas un pirmo reizi publicētas pirmajā latgaliešu lūgšanu un dziesmu grāmatā “Naboženstwo” tālajā 1771. gadā, bet to vēsture ir krietni vien senāka. Tā, piemēram, dziesmai „Jezus Bērneņš pīdzims ira” pamatā ir 14. gadsimta latīniskais dziedājums “Puer natus in Bethlehem”. Dziesmai “Silē guli, kas ar sūlī dreiz uz Tevi, Jezu, steigsīs” — par dziesmas autoru tiek uzskatīts poļu jezuīts-teologs, rakstnieks Pēteris Skarga (1536–1612), kurš savas dzīves laikā ir darbojies arī mūsu zemē. Interesanti, ka dziesmas melodija ir aizgūta no polonēzes, kas savulaik atskanēja karaļa Vladislava IV kronēšanas ceremonijā. Dziesma “Engēļs gonim saceja” ir viena no senākajām zināmajām Ziemassvētku dziesmām, precīzāk – latīņu viduslaiku dziesmas “Dies est laetitiae” fragments, kas poļu valodā pārtulkota 16. gadsimtā un no tā acimredzot arī tulkojums latviešu valodā.

„Saprotams, ka šis albums nav atklājis visus dārgumus no senā

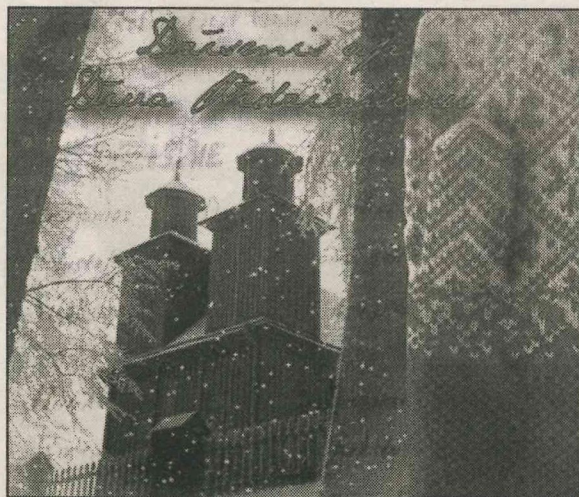

● Prāvests Aigars Bernāns atzīst, ka valoda senajās dziesmās ir mazliet novecojusi, jaunajās lūgšanu un dziesmu grāmatās tās nav publicētas. Taču, kad pievienojas melodija, notiek maģija — teksti atdzīvinās.

latgaliešu garīgo dziesmu pūra, un, ja būs interese no klausītāju puses, tad ļoti ticami, ka šāda veida ieraksti nebūs pēdējie”, teic priesteris Aigars Bernāns.

Piedāvājums iedziedāt garīgās dziesmas no priesteri puses ir izskanējis daudziem folkloras kolektīviem, un, lai gan mutiski šo ideju atbalstīja visi, taču pie darba neviens tā isti arī neķērās. Te liels paldies ir jāteic Solvetai Loginai, ar kuru priesteris ir pazīstams kopš ekspedīciju braucieniem pie Sibīrijas latgaliešiem, un viņas vadītajai folkloras kopai “Saime”.

„Mums ir liels prieks par savu ieguldīto artavu albuma tapšanā, lai gan tas nemaz nenācās viegli. Viegļāk, protams, bija iedziedāt tās dziesmas, kuras esam pašas dziedājušas kopā ar vecmāmiņām, un krietni grūtāk padevās tās, kurās mums bija gaužām svešas. Senās dziesmas ir ļoti garas, arhaisko tekstu un sarežģīto meloņu izločīšana nebūt nav vienkārša padarīšana. Arī ieraksta laikā garās dziesmas ne vienreiz vien nācās iedziedāt vairākkārt. Tas lika apjaust, ka šo garo un laikietilpīgo dziesmu izdziedāšana mums atstāta ne tikai bibeliskos sīžetus, kas saistās ar Jēzus piedzimšanu, bet ļauj meditēt, gūstot iekšējo mieru, dvēseles sakārtotību, vieglumu un gandarījumu par paveikto. Tas ir līdzīgi kā ar psalmu dziedāšanu, kad dziedot tu lūgšanā pavadi vairākas stundas”, pastāstīja Vectilžas folkloras kopas „Saime” vadītāja Solveta Logina, kura kopu

● Uz diska “Dzismsis ap Dīva pīdzimšonu” vāka prāvests Aigars Bernāns uzlīcis Bērzgales Dieva Apredzības Romas katoļu baznīcas, kas ir viņa dzimtā puse, attēlu. Tā ir unikāla ar to, ka ir viena no vecākajām koka baznīcām Latvijā.

vada kopš tās izveidošanas 2007. gadā.

Albuma atvēršanas svētku pasākuma gaitā apmeklētāji garīgās dziesmas kopā ar Vectilžas folkloras kopu „Saime” un aicinātajiem vieskolektīviem – Tilžas folkloras kopu „Sagša” un Briežuciema etnogrāfisko ansambli — skanīgi dziedāja līdz. Tālākie viesi bija folkloras kopa “Viraksne” no Atašienes. Īpaši skanīgi visiem kopā skanēja senā dziesma „Nu Raja skaista mīsta”, jo šo dziesmu Latgales draudzēs zina un šur tu vēl dzied arī mūsdienās.

Albums ir nopērkams draudžu grāmatu galdos Latgalē, biedrības „Latgales studentu centrs” grāmatu galdā, veikalā „O! Marta” Daugavpilī, interneta veikalā “Taiseits Latgolā”, kā arī var jautāt personīgi priesterim Aigaram Bernānam, zvanot pa mobilo tālruni 29516867 vai rakstot aigars.bernans@inbox.lv.